# T028 BÁT NHÃ XI Q545-P10 Tổng Trì

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

Phaåm 10: TOÅNG TRÌ (1) Khi aáy, Thieân ñeá Thích nghó raèng: “Neáu caùc thieän nam, thieän nöõ chæ môùi ñöôïc nghe coâng ñöùc vaø danh hieäu cuûa Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa naøy, phaûi bieát nhöõng ngöôøi aáy ñaõ töøng cuùng döôøng voâ löôïng Nhö Lai ÖÙng Chaùnh Ñaúng Giaùc, phaùt theä nguyeän roäng, gieo nhieàu caên laønh trong quaù khöù. Huoáng gì ñöôïc thoï trì, ñoïc tuïng, bieân cheùp, nhö lyù suy nghó, vì ngöôøi khaùc giaûng giaûi, hoaëc coù theå tuøy söùc maø tu haønh nhö söï chæ daïy, phaûi bieát ngöôøi naøy trong quaù khöù ñaõ ñöôïc ôû choã voâ löôïng Ñöùc Phaät, gaàn guõi cuùng döôøng, gieo nhieàu caên laønh; ñaõ töøng nghe Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña, nghe roài thoï trì, ñoïc tuïng, suy nghó, dieãn noùi cho ngöôøi khaùc, nhö söï chæ daïy maø tu haønh, hoaëc coù theå hoûi, coù theå ñaùp kinh naøy, nhôø phöôùc löïc ñôøi tröôùc nay môùi thaønh töïu ñöôïc vieäc naøy. Neáu caùc thieän nam, thieän nöõ ñaõ töøng cuùng döôøng voâ löôïng Nhö Lai ÖÙng Chaùnh Ñaúng Giaùc, coâng ñöùc thuaàn tònh thì khi nghe Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, taâm chaúng kinh sôï, chaúng hoaûng hoát, chaúng e ngaïi, chaúng lo buoàn, chaúng hoái tieác, chaéc thoaùi lui, chaúng maát ñi.” Baáy giôø, Theá Toân bieát taâm nieäm cuûa Thieân ñeá Thích lieàn baûo: –Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy, ñuùng nhö oâng nghó! Khi aáy Xaù-lôïi Töû cuõng bieát ñöôïc taâm nieäm cuûa Thieân ñeá Thích, lieàn baïch Phaät: –Thieän nam, thieän nöõ naøo nghe Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa tin hieåu saâu xa, thoï trì ñoïc tuïng, nhö lyù suy nghó, bieân cheùp thuyeát giaûng, truyeàn baù roäng raõi, tu haønh nhö söï chæ daïy, thì phaûi bieát ngöôøi naøy nhö caùc Ñaïi Boà-taùt ôû ñòa vò khoâng thoaùi chuyeån. Vì sao? Nghóa lyù cuûa Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña naøy saâu xa, khoù tin, khoù hieåu. Neáu ôû ñôøi tröôùc tu haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa khoâng laâu daøi, khoâng ôû tröôùc Phaät thænh hoûi vaø laõnh thoï; khoâng ôû choã Phaät gieo nhieàu caên laønh thì laøm sao vöøa ñöôïc nghe Baùt-nhaõ ba-la- maät-ña saâu xa coù theå tin hieåu ngay ñöôïc? –Baïch Theá Toân, neáu caùc thieän nam, thieän nöõ nghe thuyeát nghóa lyù saâu xa cuûa Baùt- nhaõ ba-la-maät-ña, taâm chaúng tin hieåu, laïi phæ baùng cheâ bai, thì phaûi bieát ngöôøi naøy ñôøi tröôùc ñaõ cheâ bai phæ baùng Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa. Vì sao? Vì ngöôøi ngu naøy caên laønh ít oûi, khoâng coù chí nguyeän ñuùng ñaén, gaàn guõi baïn aùc neân khi nghe nghóa lyù saâu xa cuûa Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña, do söùc huaân taäp töø ñôøi tröôùc; neân chaúng tin, chaúng öa, taâm chaúng thanh tònh, chaúng nhaãn naïi, chaúng muoán. Vì sao? Vì ñôøi quaù khöù, ngöôøi ngu naøy chöa töøng gaàn guõi chö Phaät, Boà-taùt vaø caùc Thaùnh hieàn; chöa töøng thænh hoûi nghóa lyù saâu xa cuûa Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña naøy. Baáy giôø, Thieân ñeá Thích noùi vôùi Xaù-lôïi Töû: –Nghóa lyù saâu xa cuûa Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña naøy raát khoù tin, hieåu. Nhöõng ngöôøi coù loøng tin chöa laâu daøi muoán tu haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, nghe thuyeát nghóa lyù saâu xa trong aáy, khoâng theå tin hieåu, hoaëc sinh huûy baùng chöa phaûi laø hieám coù. Khi aáy, Thieân ñeá Thích baïch Phaät: –Nay con kính leã Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña

saâu xa. Neáu con kính leã Baùt-nhaõ ba-la- maät-ña saâu xa töùc laø kính leã trí Nhaát thieát trí. Phaät baûo Thieân ñeá Thích: –Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy, ñuùng nhö oâng noùi! Neáu thöôøng kính leã Baùt-nhaõ ba-la-maät- ña saâu xa töùc laø kính leã trí Nhaát thieát trí. Vì sao? Naøy Kieàu-thi-ca, chö Phaät ñaõ chöùng trí Nhaát thieát trí ñeàu töø Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña maø ñöôïc sinh. Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa laïi do trí Nhaát thieát trí cuûa chö Phaät maø coù ñöôïc. Kieàu-thi-ca, caùc Ñaïi Boà-taùt neân haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa nhö vaäy, neân truï Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa nhö vaäy, neân

hoïc Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa nhö vaäy. Thieân ñeá Thích baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, caùc Ñaïi Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa theá naøo, thì goïi laø truï Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa? Haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa theá naøo, thì goïi laø hoïc Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa? Phaät baûo Thieân ñeá Thích: –Laønh thay, laønh thay! Chính oâng môùi coù theå thænh hoûi nghóa lyù saâu xa naøy. OÂng nhôø Phaät löïc môùi coù theå hoûi Nhö Lai ÖÙng Chaùnh Ñaúng Giaùc veà nghóa lyù saâu xa naøy. Kieàu-thi-ca, caùc Ñaïi Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, chaúng truï vaøo saéc cuõng chaúng truï ñaây laø saéc, ñaây laø hoïc saéc. Chaúng truï thoï, töôûng, haønh, thöùc; cuõng chaúng truï ñaây laø thoï, töôûng, haønh, thöùc; ñaây laø hoïc thoï, töôûng, haønh, thöùc. Naøy Kieàu-thi-ca, caùc Ñaïi Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, chaúng hoïc ñoái vôùi saéc, cuõng chaúng hoïc ñaây laø saéc, ñaây laø chaúng truï saéc. Chaúng hoïc ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc, cuõng chaúng hoïc ñaây laø thoï, töôûng, haønh, thöùc, ñaây laø chaúng truï thoï, töôûng, haønh, thöùc. Kieàu-thi-ca, ñaáy goïi laø Ñaïi Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, cuõng goïi laø truï Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, cuõng goïi laø hoïc Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa. Khi aáy, Xaù-lôïi Töû baïch Phaät: –Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña naøy raát laø saâu xa. Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña naøy khoù coù theå so löôøng. Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña naøy khoù coù theå chaáp giöõ. Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña naøy khoâng coù haïn löôïng. Baáy giôø, Phaät baûo Xaù-lôïi Töû: –Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Xaù-lôïi Töû, khi haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa caùc Ñaïi Boà-taùt chaúng truï vaøo taùnh thaâm saâu cuûa saéc, cuõng chaúng truï ñaây laø taùnh thaâm saâu cuûa saéc; ñaây goïi laø hoïc taùnh thaâm saâu cuûa saéc. Chaúng truï vaøo taùnh thaâm saâu cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc; cuõng chaúng truï ñaây laø taùnh thaâm saâu cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc; ñaây goïi laø hoïc taùnh thaâm saâu cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc. Naøy Xaù-lôïi Töû, khi haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, caùc Ñaïi Boà-taùt chaúng hoïc taùnh thaâm saâu cuûa saéc; cuõng chaúng hoïc ñaây laø taùnh thaâm saâu cuûa saéc; ñaây goïi laø chaúng truï taùnh thaâm saâu cuûa saéc. Ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc chaúng hoïc taùnh thaâm saâu cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc; cuõng chaúng hoïc ñaây laø taùnh thaâm saâu cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc; ñaây goïi laø chaúng truï vaøo taùnh thaâm saâu cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc. Xaù-lôïi Töû laïi baïch Phaät: –Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña naøy raát thaâm saâu, khoù coù theå so löôøng, khoù coù theå chaáp giöõ, khoâng coù haïn löôïng, khoù tin hieåu, chæ neân thuyeát cho caùc Boà-taùt ôû ñòa vò khoâng thoaùi chuyeån kia thoâi. Vì sao? Vì nhöõng vò aáy nghe

Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa naøy, taâm chaúng hoaûng hoát, sôï haõi, nghi ngôø, taâm raát tin hieåu, chaúng sinh huûy baùng. Khi aáy, Thieân ñeá Thích lieàn hoûi Cuï thoï Thieän Hieän: –Neáu coù vì caùc Boà-taùt chöa ñöôïc thoï kyù kia maø thuyeát Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa thì seõ maéc loãi gì? Xaù-lôïi Töû baûo Thieân ñeá Thích: –Khi nghe, nhöõng ngöôøi kia seõ hoaûng hoát, sôï haõi, nghi ngôø, khoâng theå tin hieåu, hoaëc sinh huûy baùng; nhö vaäy laø ñaõ laøm taêng tröôûng nghieäp caûm ñoïa aùc thuù, chìm trong ba ñöôøng aùc, chòu khoå laâu daøi naëng neà, khoù chöùng ñaéc quaû vò Giaùc ngoä cao toät. Vì theá khoâng neân vì hoï maø tuyeân thuyeát Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa.

Thieân ñeá Thích thöa: –Coù tröôøng hôïp naøo, Boà-taùt chöa ñöôïc thoï kyù, nghe Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, taâm chaúng sôï haõi, hoaûng hoát, nghi ngôø, raát tin hieåu, chaúng huûy baùng khoâng? Xaù-lôïi Töû ñaùp: –Coù! Naøy Kieàu-thi-ca, Ñaïi Boà-taùt naøy ñaõ phaùt taâm caàu quaû vò Giaùc ngoä cao toät laâu roài, ñaõ tu haïnh cuûa Ñaïi Boà-taùt laâu roài, chaúng bao laâu seõ ñöôïc thoï kyù ñaïi Boà-ñeà. Kieàu- thi-ca, Ñaïi Boà-taùt naøo nghe Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, taâm chaúng sôï haõi, hoaûng hoát, nghi ngôø, chaúng huûy baùng laïi raát tin hieåu, phaûi bieát Ñaïi Boà-taùt naøy ñaõ ñöôïc thoï kyù quaû vò Giaùc ngoä cao toät. Neáu laø ngöôøi chöa ñöôïc thoï kyù thì baát quaù seõ ôû choã moät Ñöùc Phaät hoaëc hai Ñöùc Phaät vaø nhaát ñònh seõ ñöôïc thoï kyù ñaïi Boà-ñeà. Baáy giôø, Phaät baûo Xaù-lôïi Töû: –Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy, ñuùng nhö oâng noùi! Xaù-lôïi Töû, Ñaïi Boà-taùt naøo hoïc Ñaïi thöøa laâu daøi, phaùt ñaïi nguyeän laâu daøi, tu ñaïi haïnh laâu daøi, cuùng döôøng nhieàu Phaät, phuïng söï nhieàu thieän höõu, caên laønh thaønh thuïc, nghe Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, taâm chaúng sôï haõi, hoaûng hoát vaø nghi ngôø, taâm tin hieåu saâu xa, thích laéng nghe, thoï trì, ñoïc tuïng, cung kính cuùng döôøng, suy nghó ñuùng lyù, thuyeát giaûng cho ngöôøi khaùc hoaëc laïi bieân cheùp, nhö thuyeát tu haønh thöôøng chaúng bieáng nhaùc. Xaù-lôïi Töû, do coù nhöõng nguyeân nhaân naøy, neân duø sinh ôû choã naøo, Ñaïi Boà-taùt naøy luoân ñöôïc gaëp Phaät, thöôøng nghe chaùnh phaùp, cung kính, cuùng döôøng, toân troïng, ngôïi khen. Gaëp ñöôïc Phaät ñeàu ñöôïc Phaät thoï kyù khoâng boû qua. Khi aáy, Xaù-lôïi Töû beøn baïch Phaät: –Nay con muoán noùi chuùt ít thí duï, cuùi xin Ngaøi höùa cho. Phaät baûo Xaù-lôïi Töû: –Tuøy yù, oâng cöù noùi. Xaù-lôïi Töû thöa: –Baïch Theá Toân, nhö caùc thieän nam truï Ñaïi thöøa naøy, moäng thaáy chính mình ngoài toøa Boà-ñeà nhieäm maàu, phaûi bieát ngöôøi naøy gaàn chöùng ñaéc quaû vò Giaùc ngoä cao toät. Nhö vaäy, neáu coù caùc thieän nam, ñöôïc nghe Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña, taâm raát kính tin, thoï trì, ñoïc tuïng, sieâng naêng tu hoïc, nhö lyù suy nghó, bieân cheùp giaûi noùi, truyeàn baù roäng raõi, thì phaûi bieát ngöôøi naøy ñaõ hoïc Ñaïi thöøa laâu daøi, caên laønh thaønh thuïc, hoaëc ñaõ ñöôïc thoï kyù ñaïi Boà-ñeà, hoaëc gaàn ñöôïc thoï kyù ñaïi Boà-ñeà, mau chöùng ñaéc quaû vò Giaùc ngoä cao toät. Baïch Theá Toân, ví nhö coù ngöôøi ñi daïo qua ñoàng noäi, gaëp khuùc ñöôøng nguy hieåm daøi haøng traêm do-tuaàn, hoaëc hai, hoaëc ba, hoaëc boán, hoaëc naêm traêm, thaáy phía tröôùc laø thaønh aáp vöông ñoâ, nghóa laø goàm ruoäng vöôøn, caây coái, ngöôøi thaû traâu... Thaáy nhö vaäy roài beøn nghó raèng: “Thaønh aáp vöông ñoâ caùch

ñaây chaúng xa.” Nghó nhö vaäy roài, thaân taâm thö thaùi, chaúng sôï aùc thuù, giaëc cöôùp, ñoùi khaùt. Nhöõng thieän nam, truï Boà-taùt thöøa cuõng laïi nhö vaäy; neáu nghe Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña heát loøng kính tin, thoï trì, ñoïc tuïng, sieâng naêng tu hoïc, nhö lyù suy nghó, bieân cheùp thuyeát giaûng, truyeàn baù roäng raõi, thì phaûi bieát ngöôøi naøy chaúng bao laâu seõ ñöôïc thoï kyù ñaïi Boà-ñeà, mau chöùng ñaéc quaû vò Giaùc ngoä cao toät, khoâng sôï rôi vaøo haøng Thanh vaên vaø Ñoäc giaùc. Vì sao? Vì ñaõ ñöôïc thaáy, nghe, cung kính cuùng döôøng Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa; ñoù laø töôùng tröôùc cuûa quaû vò Giaùc ngoä cao toät. Baïch Theá Toân, ví nhö coù ngöôøi muoán xem bieån caû, laàn löôït ñi tôùi, maõi moät thôøi gian laâu maø chaúng thaáy nuùi röøng, lieàn nghó raèng: “Nay thaáy ñöôïc nhö vaäy chaéc bieån caû chaúng coøn xa. Vì sao? Vì gaàn bôø bieån maët ñaát thaáp daàn neân khoâng coù caùc nuùi röøng.” Baáy giôø, tuy ngöôøi kia chöa thaáy bieån caû nhöng thaáy ñöôïc caûnh gaàn keà neân vui möøng nhaûy

nhoùt. Caùc thieän nam truï Boà-taùt thöøa cuõng laïi nhö theá; khi ñöôïc nghe Baùt-nhaõ ba-la-maät- ña saâu xa heát loøng kính tín, thoï trì, ñoïc tuïng, sieâng naêng tu hoïc, suy nghó ñuùng lyù, bieân cheùp giaûng noùi, truyeàn baù roäng raõi, thì phaûi bieát chaúng bao laâu ngöôøi naøy seõ ñöôïc thoï kyù ñaïi Boà-ñeà, mau chöùng ñaéc quaû vò Giaùc ngoä cao toät. Vì sao? Vì ñaõ ñöôïc nghe Baùt-nhaõ ba- la-maät-ña saâu xa laø töôùng tröôùc cuûa quaû vò Giaùc ngoä cao toät. Baïch Theá Toân, ví nhö vaøo muøa xuaân, caây cho hoa vaø caây cho quaû sau khi ruïng heát laù uùa, caønh laù töôi nhuaän laïi. Moïi ngöôøi thaáy vaäy nghó raèng: “Chaúng bao laâu, laù xanh seõ nhuù ra caây seõ ñôm boâng keát traùi. Vì sao? Vì caùc caây naøy ñaõ hieän ra töôùng tröôùc cuûa laù, hoa, quaû môùi.” Nhöõng thieän nam truï Boà-taùt thöøa cuõng laïi nhö vaäy. Khi ñöôïc nghe Baùt- nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa naøy heát loøng kính tin, thoï trì, ñoïc tuïng, sieâng naêng tu hoïc, suy nghó ñuùng lyù, bieân cheùp thuyeát giaûng, truyeàn baù roäng raõi, phaûi bieát chaúng bao laâu ngöôøi naøy seõ ñöôïc thoï kyù ñaïi Boà-ñeà, mau chöùng ñaéc quaû vò Giaùc ngoä cao toät. Baïch Theá Toân, ví nhö ngöôøi nöõ mang thai laâu ngaøy, thaân theå di chuyeån naëng neà, ñi ñöùng khoâng yeân, aên uoáng nguû nghæ ñeàu giaûm suùt, chaúng thích noùi nhieàu, bieáng nhaùc coâng vieäc thöôøng ngaøy, vì laõnh chòu khoå ñau neân moïi vieäc ñeàu treã naõi. Coù ngöôøi thaáy boä daïng naøy roài, bieát ngay ngöôøi nöõ naøy chaúng bao laâu seõ sinh. Caùc thieän nam truï Boà-taùt thöøa cuõng laïi nhö vaäy. Neáu ñöôïc nghe Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa naøy, heát loøng kính tin, thoï trì, ñoïc tuïng, sieâng naêng tu hoïc, suy nghó ñuùng lyù, bieân cheùp giaûng giaûi, truyeàn baù roäng raõi, phaûi bieát chaúng bao laâu vò aáy seõ ñöôïc thoï kyù ñaïi Boà-ñeà, mau chöùng ñaéc quaû vò Giaùc ngoä cao toät, chuyeån baùnh xe phaùp nhieäm maàu ñoä caùc höõu tình. Baáy giôø, Phaät khen Xaù-lôïi Töû: –Hay thay, hay thay! OÂng ñaõ kheùo leùo noùi ñöôïc thí duï cuûa Boà-taùt, nhöng phaûi bieát ñoù ñeàu nhôø thaàn löïc cuûa Nhö Lai.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*